

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سبقت عالی

شماره: ۹۳/۲۰۹۰۵۳

تاریخ: ۱۳۹۳/۰۸/۰۴

دارد

شماره:

تاریخ:

پست:

"سال ۱۳۹۳ سال اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی"

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسات اعتباری غیربانکی ارسال گردید.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۱۶۶۵۰۳ مورخ ۱۳۹۱/۶/۲۹ در خصوص «دستورالعمل ناظر بر تسهیلات سندیکایی»، با توجه به بازخورد واصله از شبکه بانکی کشور و نیز لزوم بروزرسانی دستورالعمل یادشده حسب مقتضیات زمان، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر آن شد تا با هدف تسهیل تأمین مالی کلان بنگاه‌های اقتصادی توسط شبکه بانکی کشور و مآلاً فراهم نمودن بستر رشد و توسعه اقتصادی کشور، مفاد دستورالعمل فوق‌الذکر را بازنگری نماید. در این راستا پس از مطالعه و بررسی جوانب امر در بانک مرکزی، ویرایش نخست «دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی» تهیه و مراتب جهت نظرخواهی به واحدهای ذی‌ربط بانک مرکزی، شبکه بانکی کشور و خبرگان پولی و بانکی ارسال گردید. پس از اخذ و بررسی نظرات دریافتی، ویرایش دوم «دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی» استخراج گردید. در این راستا تلاش شده است از نکته نظرات واصله، جهت ارتقاء ویرایش نخست دستورالعمل تهیه شده به نحو احسن استفاده و با در نظر گرفتن جمیع جهات، نظرات مقبول در متن تهیه شده اعمال گردد.

در تدوین نسخه جدید «دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی» تلاش شده است با هدف به حداقل رساندن ابهامات احتمالی، تبیین ابعاد مختلف تسهیلات و تعهدات سندیکایی و نیز رعایت توالی و نظم منطقی فرآیندهای انجام کار، رویکردی جدید در مقایسه با متن دستورالعمل‌های قبلی اتخاذ شود. «دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی» مشتمل بر؛ (۵۳) ماده و (۱۷) تبصره، در (۸) فصل مجزا به شرح زیر تدوین شده است:

❖ فصل اول: تعاریف و کلیات

❖ فصل دوم: ضوابط ناظر بر اقدامات اولیه تشکیل سندیکا

❖ فصل سوم: ضوابط ناظر بر کمیته سندیکایی

تهران - بلوار میرالد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۲۱۵۱

صفحه پستی: ۷۱۷۷ / ۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- ❖ فصل چهارم: حداقل الزامات ناظر بر مشارکت‌نامه
  - ❖ فصل پنجم: تکالیف مؤسسه اعتباری عامل
  - ❖ فصل ششم: سازوکار ورود عضو جدید و خروج اعضای سندیکا و انحلال سندیکا
  - ❖ فصل هفتم: کارمزدها
  - ❖ فصل هشتم: الزامات احتیاطی و سایر موارد
- اهم نقاط افتراق «دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی» با ضوابط قبلی به شرح زیر می‌باشد:
۱. جامعیت دستورالعمل، تدوین در (۸) فصل جداگانه و ارائه دامنه‌ای از تعاریف، با هدف درک بهتر مفاد دستورالعمل و جلوگیری از تفسیر به رأی عبارات مندرج در متن آن؛
  ۲. اجازه به مؤسسات اعتباری مبنی بر ورود به مقوله سندیکایی در باب تعهدات؛
  ۳. اتخاذ رویکرد فرآیندی، در نگارش متن دستورالعمل جهت تبیین مطلوب‌تر مفاد دستورالعمل؛
  ۴. اتخاذ تدابیری جهت کاهش ریسک مؤسسات اعتباری عضو سندیکا ناشی از عدم ایفای تعهدات توسط سایر اعضا؛
  ۵. افزایش شفافیت در باب وظایف هر یک از اعضای سندیکا در فرآیند اعطاء و یا ایجاد تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی؛
  ۶. تلاش جهت تدوین احکامی به منظور جلوگیری از بروز اختلافات احتمالی. این مهم می‌تواند موجب تسهیل در فرآیند تشکیل سندیکا گردد؛
  ۷. تعیین سازکارهای مناسب جهت تشکیل، اداره، وظایف و اختیارات کمیته سندیکایی؛
  ۸. انتقال برخی از وظایف و مسئولیت‌های مؤسسات اعتباری پیشگام و عامل به کمیته سندیکایی به منظور ایجاد اجماع در رابطه با موارد مهم سندیکا؛
  ۹. الزام کمیته سندیکایی به اعتبارسنجی دقیق متقاضی تسهیلات و استعلام از مراجع مختلف مبنی بر عدم وجود چک برگشتی، بدهی غیر جاری و ...؛
  ۱۰. الزام به شناسایی متقاضی تسهیلات مطابق با قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، از جمله دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی؛
  ۱۱. ایجاد شفافیت در مقوله کارمزدها و نیز سهم اعضای سندیکا از منافع و زیان‌ها؛

تهران - بلوار میرالد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۲۱۵۱

صفحه پستی: ۷۱۷۷ / ۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱۲. اتخاذ سازوکارهایی جهت ارتقاء شفافیت مالی مؤسسه اعتباری عامل در قبال اعضای سندیکا؛
۱۳. تدوین سازوکارهایی جهت ورود و خروج اعضاء و انحلال سندیکا؛
۱۴. تعیین حداقل و حداکثر میزان مشارکت هر یک از اعضای سندیکا؛
۱۵. پیش‌بینی اعمال مجازات‌های مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور برای مؤسسات اعتباری متخلف.

با بذل عنایت به فراز پایانی دستورالعمل پیوست مبنی بر لازم‌الاجراء شدن آن سه ماه پس از تاریخ ابلاغ، خواهشمند است ترتیباتی اتخاذ فرمایند که مقدمات و بسترهای لازم در سطح واحدهای مختلف آن بانک/مؤسسه اعتباری در مدت تعیین شده فراهم گردد. بدیهی است از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این مصوبه، «دستورالعمل ناظر بر تسهیلات سندیکایی»، موضوع بخشنامه شماره ۹۱/۱۶۶۵۰۳ مورخ ۱۳۹۱/۶/۲۹ و سایر ضوابط و مقررات مغایر، منسوخ می‌گردد.

با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند، ضمن تمهید مقدمات اجرای این دستورالعمل، مراتب به قید تسریع، به تمامی واحدهای ذی‌ربط ابلاغ و بر حسن اجرای آن، تأکید و نظارت دقیق گردد. ۲۱۵۶۷۴۸/۵۵

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

مرتضی ستاک

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی

تسهیلات و تعهدات سندیکایی

فهرست مطالب

- فصل اول: تعاریف و کلیات ۲
- فصل دوم: ضوابط ناظر بر اقدامات اولیه تشکیل سندیکا..... ۵
- فصل سوم: ضوابط ناظر بر کمیته سندیکایی..... ۵
- فصل چهارم: حداقل الزامات ناظر بر مشارکت نامه..... ۷
- فصل پنجم: تکالیف مؤسسه اعتباری عامل..... ۸
- فصل ششم: سازوکار ورود عضو جدید و خروج اعضای سندیکا و انحلال سندیکا..... ۱۱
- فصل هفتم: کارمزدها..... ۱۲
- فصل هشتم: الزامات احتیاطی و سایر موارد..... ۱۲

«دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی»

به استناد «قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)» و ماده (۸) «آیین نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)» مصوب ۱۳۶۲/۱۰/۱۲ هیأت محترم وزیران و با هدف تسهیل تأمین مالی منابع مورد نیاز بنگاه‌های اقتصادی و نیز توزیع ریسک اعتباری مؤسسات اعتباری و شعب بانک‌های خارجی، «دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تصویب می‌گردد.

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات ذیل در معانی مشروح به کار می‌روند:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد. شعبه بانک خارجی نیز در این دستورالعمل در گستره شمول این تعریف قرار می‌گیرد؛
- ۳-۱- شعبه بانک خارجی: واحد عملیاتی از یک بانک خارجی که در چارچوب آیین نامه اجرایی «نحوه تأسیس و عملیات شعب بانک‌های خارجی در ایران» مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۸ هیأت وزیران، در جمهوری اسلامی ایران فعالیت دارد؛
- ۴-۱- تسهیلات سندیکایی: تسهیلات ریالی و ارزی که در چارچوب عقود مندرج در «قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)» و اصلاحیه‌های پس از آن، با مشارکت چند مؤسسه اعتباری و مطابق با مفاد این دستورالعمل، به مشتری پرداخت می‌شود؛
- ۵-۱- تعهدات سندیکایی: تعهدات ریالی و ارزی نظیر ضمانت‌نامه و اعتبار اسنادی که در چارچوب ضوابط و مقررات مربوط، با مشارکت چند مؤسسه اعتباری و مطابق با مفاد این دستورالعمل، ایجاد می‌شود؛
- ۶-۱- مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی که متقاضی تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی می‌باشد و یا از تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی استفاده نموده است؛
- ۷-۱- ذی‌نفع: شخص حقیقی یا حقوقی که تعهدات سندیکایی به نفع وی ایجاد می‌شود؛

۸-۱- مؤسسه اعتباری پیشگام: مؤسسه اعتباری که درخواست کتبی مشتری مبنی بر اخذ تسهیلات و یا ایجاد تعهدات را دریافت نموده و هماهنگی‌های لازم را با مؤسسات اعتباری مایل به مشارکت در اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی انجام می‌دهد؛

۹-۱- سندیکا: مجموعه‌ای از چند مؤسسه اعتباری که بر اساس مفاد مشارکت‌نامه جهت اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی شکل می‌گیرد؛

۱۰-۱- اعضای سندیکا: مؤسسه اعتباری پیشگام و سایر مؤسسات اعتباری که با پذیرش دعوت مؤسسه اعتباری پیشگام و در چارچوب مشارکت‌نامه، در اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی مشارکت می‌نمایند؛

۱۱-۱- کمیته سندیکایی: کمیته‌ای که متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار اعضای سندیکا می‌باشد؛

۱۲-۱- مشارکت‌نامه: قراردادی که بین اعضای سندیکا منعقد شده و متضمن حقوق، وظایف و مسئولیت‌های اعضای سندیکا و نیز دیگر موارد حائز اهمیت می‌باشد؛

۱۳-۱- مؤسسه اعتباری عامل: مؤسسه اعتباری که از بین اعضای سندیکا انتخاب می‌شود و انجام امور اجرایی مشارکت‌نامه، انعقاد قرارداد سندیکایی و انجام امور اجرایی قرارداد سندیکایی را برعهده دارد؛

۱۴-۱- قرارداد سندیکایی: قراردادی است که بین مشتری و مؤسسه اعتباری عامل جهت اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی منعقد می‌گردد و متضمن حقوق، وظایف و مسئولیت‌های هر یک از طرف‌های قرارداد می‌باشد.

ماده ۲- مؤسسات اعتباری می‌توانند در چارچوب مفاد این دستورالعمل و پس از اخذ موافقت بالاترین رکن اعتباری خود، در اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی مشارکت نمایند.

تبصره - مشارکت هر یک از مؤسسات اعتباری در سندیکا منوط به داشتن اجازه فعالیت موضوع تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی مربوط می‌باشد.

ماده ۳- کلیه توافقات و مکاتبات فی‌مابین اعضای سندیکا در تمامی مراحل سندیکا نظیر تشکیل سندیکا، اعطا/ایجاد، وصول و تسویه تسهیلات/تعهدات سندیکایی باید با امضای مدیرعامل یا نماینده تام‌الاختیار مؤسسه اعتباری صورت پذیرد.

تبصره - نماینده تام‌الاختیار مؤسسه اعتباری مایل به مشارکت در سندیکا باید با امضای مدیرعامل مؤسسه اعتباری مزبور به کمیته سندیکایی معرفی گردد.

ماده ۴- شناسایی مشتری باید مطابق با قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، از جمله دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی انجام شود.

ماده ۵- قبل از اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی لازم است وضعیت تسهیلات غیرجاری و چک برگشتی مشتری از «سامانه یکپارچه اطلاعاتی مشتریان» نزد بانک مرکزی استعلام شود. اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی به مشتری که دارای سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده و یا تسهیلات غیرجاری نزد شبکه بانکی کشور است، مجاز نمی‌باشد.

تبصره - در خصوص اشخاص حقوقی، مفاد این ماده، علاوه بر شخص حقوقی، شامل صاحبان امضای مجاز و اعضای هیأت مدیره آن اشخاص (اعم از اشخاص حقیقی، حقوقی و نمایندگان اشخاص حقوقی) نیز می‌گردد.

ماده ۶- اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی باید بر اساس اعتبارسنجی دقیق مشتری و متناسب با توان و ظرفیت اعتباری وی صورت گیرد. اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی بیش از ظرفیت اعتباری مشتری مجاز نیست.

ماده ۷- قبل از اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی لازم است با توجه به اهلیت و توان اعتباری مشتری، وثایق لازم و کافی از وی اخذ گردد. وثائق مأخوذه باید معتبر، سهل‌البیع، قابل نقل و انتقال قانونی، از درجه نقدشوندگی بالا برخوردار و بلامعارض باشد تا در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی مشتری، حقوق اعضای سندیکا در حداقل زمان، استیفاء شود.

ماده ۸- اعضای سندیکا موظف می‌باشند تمامی اطلاعات لازم در خصوص وضعیت مالی، فعالیت، صنعت و تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی مربوط به مشتری را با یکدیگر و کمیته سندیکایی تبادل نمایند.

تبصره - تبادل اطلاعات موضوع این ماده باید با اخذ رضایت کتبی مشتری، از طریق درج آن در درخواست وی به مؤسسه اعتباری پیشگام مبنی بر اخذ تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی و نیز قرارداد سندیکایی باشد.

ماده ۹- میزان نفع و ضرر هر یک از اعضای سندیکا از تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی متناسب با سهم‌الشرکه آن‌ها می‌باشد، مگر آن‌که در مشارکت‌نامه به نحو دیگری توافق گردد.

ماده ۱۰- هر یک از مؤسسات اعتباری عضو سندیکا موظف می‌باشند متناسب با سهم‌الشرکه خود از تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی، عملیات حسابداری مربوط را در دفاتر خود ثبت و ترتیبات لازم را برای منظور نمودن ذخایر و محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک اتخاذ نمایند.

تبصره - بانک مرکزی موظف است حداکثر پس از مدت ۳ ماه از ابلاغ این دستورالعمل، عملیات حسابداری مربوط را تهیه و ابلاغ نماید.

فصل دوم: ضوابط ناظر بر اقدامات اولیه تشکیل سندیکا

ماده ۱۱- مؤسسه اعتباری پیشگام پس از دریافت تقاضای کتبی مشتری مبنی بر اخذ تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی، مبادرت به شناسایی و اعتبارسنجی مقدماتی وی نموده و پیشنهاد تشکیل سندیکا را به سایر مؤسسات اعتباری مورد نظر ارایه می‌نماید.

تبصره - شناسایی و اعتبارسنجی مقدماتی مذکور در این ماده شامل تشکیل پرونده، اعتبارسنجی و تهیه گزارش اطلاعات اعتباری به صورت مقدماتی می‌باشد.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری پیشگام موظف است؛ درخواست واصله را به انضمام گزارشی که حداقل حاوی مشخصات مشتری، نوع و مبلغ تسهیلات/تعهدات، وثایق و تضامین پیشنهادی، مانده و وضعیت تسهیلات و تعهدات مشتری نزد شبکه بانکی کشور و سایر موارد با اهمیت است، به سایر اعضای احتمالی عضو سندیکا ارسال و طی آن درخواست نماید که نماینده تام‌الاختیار خود را ظرف مهلت زمانی مشخص برای تشکیل کمیته سندیکایی معرفی نماید.

ماده ۱۳- مؤسسه اعتباری پیشگام مکلف است؛ پس از وصول پاسخ‌های ارسالی از مؤسسات اعتباری که آمادگی خود را برای مشارکت در سندیکا اعلام نموده‌اند، بلافاصله اقدامات لازم را جهت تشکیل اولین جلسه کمیته سندیکایی انجام دهد.

فصل سوم: ضوابط ناظر بر کمیته سندیکایی

ماده ۱۴- کمیته سندیکایی دارای حداقل تکالیف زیر می‌باشد:

۱-۱۴- تعیین و تصویب سازوکار تشکیل و اداره جلسات کمیته سندیکایی، با رعایت ضوابط مقرر در این دستورالعمل؛

۲-۱۴- تأیید گزارش‌های ارزیابی و امکان‌سنجی درخواست مشتری؛

۳-۱۴- تأیید گزارش شناسایی کامل مشتری؛

۴-۱۴- تأیید گزارش اعتبارسنجی دقیق مشتری؛

۵-۱۴- تعیین و تصویب انواع و میزان وثایق مورد نیاز جهت اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی؛

۶-۱۴- تعیین سهم هر یک از اعضای سندیکا در خصوص تأمین منابع لازم جهت اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی؛

۷-۱۴- انتخاب مؤسسه اعتباری عامل و تغییر آن؛

۸-۱۴- رسیدگی به تخلفات اعضای سندیکا؛

۱۴-۹- تدوین، تصویب و اجرای مفاد مشارکت‌نامه و هر گونه تغییر در آن؛

۱۴-۱۰- تصمیم‌گیری در خصوص نحوه برخورد با عدم واریز وجه سهم‌الشرکه توسط هر یک از اعضای سندیکا؛

۱۴-۱۱- تصویب متن پیش‌نویس قرارداد سندیکایی؛

تبصره - قرارداد سندیکایی باید در چارچوب قوانین و مقررات جاری از جمله قانون عملیات بانکی بدون ربا

(بهره)، آیین‌نامه‌های ذیل قانون یادشده، دستورالعمل‌های مربوط و سایر ضوابط ابلاغی از سوی

بانک مرکزی تدوین گردد.

۱۴-۱۲- نظارت بر فرآیند اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی؛

۱۴-۱۳- نظارت بر نحوه اجرای قرارداد سندیکایی، از جمله محل مصرف و جوه مربوط به قرارداد سندیکایی؛

۱۴-۱۴- بررسی ادواری وضعیت مالی مشتری بر اساس گزارش‌های واصله و اتخاذ تصمیمات اصلاحی در مواقعی

که مشتری در شرایط مخاطره‌آمیز قرار می‌گیرد و اجرای آن از طریق مؤسسه اعتباری عامل؛

۱۴-۱۵- نظارت بر پیگیری به موقع و وصول مطالبات توسط مؤسسه اعتباری عامل؛

۱۴-۱۶- اتخاذ تصمیم در رابطه با ورود عضو جدید یا خروج اعضای فعلی سندیکا؛

۱۴-۱۷- اتخاذ تصمیم در خصوص انحلال سندیکا؛

۱۴-۱۸- حصول اطمینان از رعایت تمامی قوانین و مقررات جاری در فرآیند اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات

سندیکایی؛

۱۴-۱۹- اتخاذ تصمیم در خصوص تمدید، استمهال، فسخ و هر گونه تغییر در شرایط قرارداد سندیکایی؛

۱۴-۲۰- حصول اطمینان از صحت، اعتبار و کامل بودن کلیه اطلاعات مأخوذه؛

۱۴-۲۱- اتخاذ تصمیم در رابطه با سایر مواردی که صراحتاً در حیطه وظایف مؤسسه اعتباری پیشگام و مؤسسه

اعتباری عامل نمی‌باشد.

تبصره - کمیته سندیکایی می‌تواند هر یک از وظایف موضوع این ماده را مشروط به تصویب و تأیید نهایی آن

توسط کمیته مزبور، به هریک از اعضای سندیکا تفویض نماید.

ماده ۱۵ - وظیفه هماهنگی و برگزاری جلسات کمیته سندیکایی قبل و پس از انعقاد مشارکت‌نامه، به ترتیب بر عهده

مؤسسه اعتباری پیشگام و مؤسسه اعتباری عامل می‌باشد.

ماده ۱۶ - جلسات کمیته سندیکایی با حضور حداقل دو نماینده تام‌الاختیار اعضای سندیکا، مشروط بر این که حداقل

سه چهارم مبلغ تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی را تأمین و یا تعهد نموده باشند، رسمیت می‌یابد.

تبصره - در جلسات کمیته سندیکایی جهت رسیدگی به تخلفات اعضای سندیکا، سهم‌الشرکه عضو متخلف در

محاسبه حد نصاب جلسات منظور نمی‌گردد. همچنین عضو متخلف حق شرکت در رأی‌گیری را ندارد.

ماده ۱۷- تصمیمات متخذه در جلسات کمیته سندیکایی، به استثنای موارد مذکور در مواد (۱۹) و (۴۰) این دستورالعمل، با رأی موافق حداقل چهار پنجم مجموع آرای متخذه حاضرین جلسه، متناسب با مبلغ سهم‌الشرکه هر یک از اعضای حاضر در جلسه، معتبر و برای تمامی اعضای سندیکا لازم‌الاتباع است.

فصل چهارم: حداقل الزامات ناظر بر مشارکت‌نامه

ماده ۱۸- اعضای سندیکا موظفند قبل از اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی، در چارچوب مفاد این دستورالعمل اقدام به انعقاد مشارکت‌نامه نمایند.

ماده ۱۹- تصویب و تغییر در مفاد مشارکت‌نامه منوط به توافق تمامی اعضای سندیکا می‌باشد.

ماده ۲۰- مشارکت‌نامه باید دارای حداقل الزامات زیر باشد:

۱-۲۰- مشخصات و تابعیت اعضای سندیکا؛

۲-۲۰- میزان سهم‌الشرکه هر یک از اعضای سندیکا؛

۳-۲۰- مدت اعتبار مشارکت‌نامه؛

۴-۲۰- مشخصات و مسئولیت‌های مؤسسه اعتباری عامل؛

۵-۲۰- شرایط و نرخ سود علی‌الحساب حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار اعضای سندیکا نزد مؤسسه اعتباری عامل؛

۶-۲۰- اجازه برداشت مؤسسه اعتباری عامل از حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار اعضای سندیکا نزد خود، تحت شرایط مذکور در این دستورالعمل؛

۷-۲۰- شرایط و نحوه اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات سندیکایی از محل منابع صندوق توسعه ملی و تأمین مالی خارجی (فاینانس)؛

۸-۲۰- کارمزد عاملیت و سهم هر یک از اعضای سندیکا برای تأمین آن و نحوه و زمان پرداخت آن؛

۹-۲۰- سازوکار ورود اعضای جدید به سندیکا، خروج اعضای فعلی از سندیکا و نحوه انحلال سندیکا؛

۱۰-۲۰- سازوکار تغییر مؤسسه اعتباری عامل؛

۱۱-۲۰- رویه‌های برگزاری جلسات کمیته سندیکایی؛

۱۲-۲۰- تمامی مسئولیت‌های کمیته سندیکایی و هر یک از اعضای سندیکا؛

۱۳-۲۰- نحوه توزیع عواید حاصل از تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی (سود، وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین و کارمزدها)؛

۱۴-۲۰- شرایط و نحوه برخورد با تخلفات مؤسسه اعتباری عامل، از جمله نرخ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین در خصوص عدم واریز به موقع وجوه وصولی از مشتری به حساب اعضای سندیکا؛

۲۰-۱۵- شرایط و نحوه برخورد با تخلفات اعضای سندیکا، از جمله نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین در خصوص

عدم واریز به موقع وجوه موضوع این دستورالعمل به حساب مؤسسه اعتباری عامل؛

۲۰-۱۶- رویه برخورد در شرایط صدور اجرائیه و تملیک وثایق مشتری؛

۲۰-۱۷- تعیین قانون حاکم در مواردی که یک و یا تعدادی از اعضای سندیکا شعبه بانک خارجی باشد؛

۲۰-۱۸- نحوه و چگونگی حل و فصل اختلافات؛

۲۰-۱۹- سایر موضوعات لازم‌الرعایه به موجب قوانین و مقررات و یا ملاحظات خاص اعضای سندیکا.

ماده ۲۱- اعضای سندیکا می‌توانند نسبت به ثبت مشارکت‌نامه در دفاتر اسناد رسمی اقدام نمایند.

ماده ۲۲- سندیکا با امضای مشارکت‌نامه توسط تمامی اعضای سندیکا تشکیل می‌گردد.

فصل پنجم: تکالیف مؤسسه اعتباری عامل

ماده ۲۳- مؤسسه اعتباری عامل موظف است پس از تصویب پیش‌نویس قرارداد سندیکایی و قبل از انعقاد آن، برای

هر یک از اعضای سندیکا نزد خود یک حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار (به تفکیک ریالی و ارزی) به

منظور دریافت وجه سهم‌الشرکه تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی و یک حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری

(به تفکیک ریالی و ارزی) جهت واریز وجوه دریافتی از مشتری بابت منظور نمودن سهم هر یک از اعضای

سندیکا از اصل، سود، وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین و سایر عواید وصول شده، افتتاح نماید.

تبصره ۱- شرایط و نرخ سود علی‌الحساب حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار موضوع این ماده، مطابق با

توافق مندرج در مشارکت‌نامه و در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی در

خصوص بازار بین‌بانکی، می‌باشد.

تبصره ۲- برداشت از حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار موضوع این ماده توسط هر یک از اعضای

سندیکا قبل از اعطای تسهیلات، انقضای مدت ضمانت‌نامه یا سررسید اعتبار اسنادی یا ابطال قبل از

سررسید هر یک از موارد مذکور، امکان‌پذیر نمی‌باشد.

ماده ۲۴- اعضای سندیکا مکلفند پس از تصویب پیش‌نویس قرارداد سندیکایی در کمیته سندیکایی، با اعلام

مؤسسه اعتباری عامل، به منظور فراهم شدن زمینه امضا و اجرای قرارداد سندیکایی، در اسرع وقت وجه

سهم‌الشرکه خود را بابت تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی به حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار تعیین

شده واریز نمایند.

تبصره - در خصوص تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی ارزی، اعضای سندیکا مکلفند حسب توافقات مندرج در

مشارکت‌نامه، معادل ریالی یا ارزی سهم‌الشرکه خود بابت تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی را به

حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار تعیین شده واریز نمایند.

ماده ۲۵- تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی از محل منابع صندوق توسعه ملی، از شمول ضوابط سپرده‌گذاری اعضای سندیکا نزد مؤسسه اعتباری عامل وفق مفاد این دستورالعمل مستثنی بوده و تابع ضوابط و مقررات خاص خود می‌باشد.

ماده ۲۶- تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی از محل تأمین مالی خارجی (فاینانس)، از شمول ضوابط سپرده‌گذاری اعضای سندیکا نزد مؤسسه اعتباری عامل وفق مفاد این دستورالعمل مستثنی بوده و مؤسسه اعتباری عامل می‌تواند در صورت عدم ایفای تعهدات اعضای سندیکا در سررسید مقرر، نسبت به اعلام موضوع به بانک مرکزی جهت برداشت از حساب اعضای سندیکا نزد خود و واریز به حساب مؤسسه اعتباری عامل اقدام نماید.

تبصره ۱- اعضای سندیکا موظف می‌باشند، موضوع این ماده را به نحو مقتضی در متن مشارکت‌نامه درج نمایند.

تبصره ۲- بانک مرکزی موظف است حداکثر دو ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، شیوه‌نامه اجرایی موضوع این ماده را تهیه و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید.

ماده ۲۷- مؤسسه اعتباری عامل موظف است تمامی وجوه دریافتی از مشتری بابت سپرده نقدی ضمانت‌نامه، پیش‌دریافت و میان‌دریافت را متناسب با سهم‌الشرکه هر یک از اعضای سندیکا به حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار موضوع ماده (۲۳) واریز نماید.

ماده ۲۸- در صورت عدم واریز وجه سهم‌الشرکه به حساب تعیین شده در مهلت مقرر توسط هر یک از اعضای سندیکا، مؤسسه اعتباری عامل مجاز به انعقاد قرارداد سندیکایی نمی‌باشد. در این صورت، مؤسسه اعتباری عامل موظف است مراتب را جهت اتخاذ تصمیم در رابطه با تأمین منابع توسط سایر اعضای سندیکا، ورود عضو جدید، عنداللزوم انحلال سندیکا و یا اتخاذ سایر تصمیمات مقتضی به اطلاع کمیته سندیکایی برساند.

ماده ۲۹- مؤسسه اعتباری عامل موظف است، برای هر یک از تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی، یک حساب واسط تحت عنوان «حساب مشترک سندیکایی» افتتاح نماید.

ماده ۳۰- مؤسسه اعتباری عامل مکلف است، هنگام پرداخت تمام/بخشی از تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی، متناسب با سهم‌الشرکه هر یک از اعضای سندیکا، از حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار آن‌ها نزد خود برداشت و به بستانکار «حساب مشترک سندیکایی» منظور و در همان روز از حساب اخیرالذکر، حسب مورد به مشتری یا ذی‌نفع پرداخت نماید.

ماده ۳۱ - مؤسسه اعتباری عامل موظف است، تمامی وجوه دریافتی از مشتری بابت اصل، سود، وجه التزام تأخیر تأدیه دین و کارمزد را ابتدا در بستانکار «حساب مشترک سندیکایی» ثبت و در همان روز متناسب با سهم‌الشرکه هر یک از اعضای سندیکا، به حساب سپرده قرض الحسنه جاری آن‌ها نزد خود واریز نماید.

ماده ۳۲ - مؤسسه اعتباری عامل موظف است، حسب تقاضای هر یک از اعضای سندیکا، گردش «حساب مشترک سندیکایی» را در مقطع مورد درخواست به عضو مربوط ارائه نماید.

ماده ۳۳ - مؤسسه اعتباری عامل موظف است، پس از انقضای مدت ضمانت‌نامه، سررسید اعتبار اسنادی یا ابطال قبل از سررسید آن‌ها، در صورت عدم استفاده از تعهدات مزبور و نیز عدم تمدید مدت آن‌ها و یا در صورت عدم پرداخت تمام/بخشی از تسهیلات، تمامی وجوه باقیمانده در حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار اعضای سندیکا را در اسرع وقت به حساب قرض الحسنه جاری آن‌ها نزد خود منتقل نماید.

ماده ۳۴ - مؤسسه اعتباری عامل موظف است، در صورت واریز هر گونه وجه به حساب قرض الحسنه جاری اعضای سندیکا، در اسرع وقت صورت حساب هر یک از اعضای یادشده که حداقل شامل کل مبلغ وصول شده از مشتری، سهم اصل، سود، وجه التزام تأخیر تأدیه دین و کارمزد از مبلغ وصولی و نیز سهم هر یک از اعضای سندیکا از اقلام مزبور می‌باشد را جهت اطلاع اعضای سندیکا ارسال نماید.

ماده ۳۵ - مؤسسه اعتباری عامل موظف به طراحی، ایجاد و پیاده‌سازی ساختار کنترل داخلی مالی و عملیاتی مؤثر و کارا جهت کسب اطمینان از رعایت مفاد قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها، تفکیک صحیح وظایف ناسازگار، تصویب درست معاملات، ثبت صحیح و به موقع رویدادها و نیز جابجایی کارکنان در مقاطع زمانی مناسب مطابق با «رهنمودهایی برای نظام مؤثر کنترل داخلی در مؤسسات اعتباری»، در مراحل مختلف اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات سندیکایی می‌باشد.

ماده ۳۶ - سایر تکالیف مؤسسه اعتباری عامل به شرح زیر می‌باشد:

۳۶-۱ - انجام تشریفات رسمی و قانونی مربوط به اخذ وثایق و تضمین‌های تعیین شده از مشتری؛

۳۶-۲ - امضای قرارداد سندیکایی؛

۳۶-۳ - نگهداری تمامی اسناد، مدارک و مستندات مرتبط با تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی؛

۳۶-۴ - ارائه هر گونه اطلاعات، اسناد و مدارک مرتبط با تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی به سایر اعضای سندیکا، حسب درخواست آن‌ها؛

۳۶-۵ - مدیریت و نظارت بر اجرای قرارداد سندیکایی و ارائه گزارش‌های ادواری به کمیته سندیکایی در این خصوص؛

۳۶-۶- بررسی مستمر وضعیت مالی مشتری به ویژه هنگام وقوع بحران‌های اقتصادی و هم‌چنین رویدادهای مهمی مثل ادغام، تملیک و بطور کلی هر رخدادی که تا زمان تسویه نهایی تسهیلات و یا تعهدات ممکن است بر ایفای تعهدات توسط مشتری اثرگذار باشد و تهیه گزارش مربوط در اسرع وقت جهت ارسال به کمیته سندیکایی؛

۳۶-۷- اطلاع‌رسانی سریع و به موقع به کمیته سندیکایی، در صورت وقوع و اطلاع از هرگونه نقض مفاد قرارداد سندیکایی توسط مشتری؛

۳۶-۸- پی‌گیری و وصول مطالبات، انجام اقدامات مناسب و به موقع جهت تسویه.

ماده ۳۷- در صورت تخطی مؤسسه اعتباری عامل مبنی بر واریز به موقع وجوه موضوع این دستورالعمل به حساب اعضای سندیکا، مؤسسه اعتباری عامل موظف است بر مبنای نرخ توافق شده در مشارکت‌نامه، متناسب با مبلغ و مدت تأخیر، وجه التزام تأخیر تأدیه دین به سایر اعضای سندیکا پرداخت نماید.

ماده ۳۸- تغییر مؤسسه اعتباری عامل صرفاً در دوره زمانی بین امضای مشارکت‌نامه و قبل از انعقاد قرارداد سندیکایی، منوط به موافقت کمیته سندیکایی، مجاز می‌باشد.

ماده ۳۹- در صورت تغییر مؤسسه اعتباری عامل، تمامی تکالیف آن به مؤسسه اعتباری عامل جدید منتقل می‌شود. چنانچه اعضای سندیکا در راستای مفاد این دستورالعمل، مبالغی را نزد مؤسسه اعتباری عامل پیشین سپرده‌گذاری نموده باشند، وی موظف است در اسرع وقت نسبت به انتقال مانده حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار بعلاوه سود متعلقه به حساب قرض‌الحسنه جاری اعضای سندیکا اقدام نماید.

فصل ششم: سازوکار ورود عضو جدید و خروج اعضای سندیکا و انحلال سندیکا

ماده ۴۰- ورود عضو جدید و خروج اعضای سندیکا و انحلال سندیکا صرفاً در دوره زمانی بین امضای مشارکت‌نامه و قبل از انعقاد قرارداد سندیکایی، منوط به موافقت تمامی اعضای سندیکا، مجاز می‌باشد.

تبصره - کمیته سندیکایی می‌تواند ورود عضو جدید و خروج اختیاری اعضای سندیکا در دوره مقرر را با درج در مشارکت‌نامه ممنوع نماید.

ماده ۴۱- در صورت خروج هر یک از اعضای سندیکا، چنانچه عضو مزبور در راستای مفاد این دستورالعمل مبالغی را نزد مؤسسه اعتباری عامل سپرده‌گذاری نموده باشد، مؤسسه اعتباری عامل موظف است در اسرع وقت نسبت به انتقال مانده حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار بعلاوه سود متعلقه را به حساب قرض‌الحسنه جاری عضو خارج شده از سندیکا اقدام نماید.

ماده ۴۲ - سایر موارد مربوط به ورود عضو جدید و خروج اعضای سندیکا و انحلال سندیکا در چارچوب مفاد این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات جاری، تابع توافقاتی می‌باشد که در مشارکت‌نامه قید گردیده است.

فصل هفتم: کارمزدها

ماده ۴۳ - مؤسسه اعتباری پیشگام می‌تواند بابت ارایه خدمات مربوط به شناسایی و اعتبارسنجی مقدماتی مشتری، وفق شرایط و مبالغ مندرج در ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی، صرف‌نظر از تشکیل نهایی سندیکا، مبالغی را تحت عنوان کارمزد از مشتری دریافت و به حساب درآمدهای خود منظور نماید.

تبصره - به استثنای مبالغ مذکور در این ماده، مطالبه هرگونه وجه دیگری توسط مؤسسه اعتباری پیشگام از مشتری و یا سایر اعضای سندیکا، بابت اقدامات اولیه جهت تشکیل سندیکا، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۴۴ - تمامی هزینه‌های مترتب بر موضوع فعالیت سندیکا، نظیر شناسایی کامل و اعتبارسنجی نهایی مشتری، کارشناسی طرح، ارزیابی وثایق، اعطا/ایجاد و وصول و تسویه تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی که بر عهده مشتری یا ذی‌نفع می‌باشد، وفق شرایط و مبالغ مندرج در ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی، توسط مؤسسه اعتباری عامل اخذ و به ترتیبات مقرر در این دستورالعمل، متناسب با سهم‌الشرکه هر یک از اعضا و یا عضو سندیکایی که خدمت مزبور را حسب توافقات فی‌مابین انجام داده است، پرداخت می‌گردد.

ماده ۴۵ - اعضای سندیکا موظفند بابت خدماتی که مؤسسه اعتباری عامل ارایه می‌دهد، کارمزدی را تحت عنوان «کارمزد عاملیت»، وفق شرایط، توافقات و ترتیباتی که در مشارکت‌نامه قید می‌گردد، به مؤسسه اعتباری عامل پرداخت نمایند.

ماده ۴۶ - مطالبه هرگونه وجه دیگری از مشتری یا ذی‌نفع در فرآیند ایجاد تعهدات و یا اعطای تسهیلات سندیکایی، به استثنای مبالغ مذکور در این دستورالعمل، تحت هر عنوان مجاز نمی‌باشد.

فصل هشتم: الزامات احتیاطی و سایر موارد

ماده ۴۷ - هر یک از اعضای سندیکا موظفند قبل از امضای مشارکت‌نامه، حدود احتیاطی مندرج در ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی نظیر «آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان»، «آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط» و «دستورالعمل سرمایه‌گذاری مؤسسات اعتباری» را بررسی و از رعایت آن‌ها در تعیین میزان سهم‌الشرکه خود، اطمینان کامل حاصل نمایند.

ماده ۴۸ - حداقل و حداکثر میزان مشارکت هر یک از اعضای سندیکا، ۱۰ و ۴۵ درصد مبلغ کل تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی تعیین می‌گردد.

ماده ۴۹- هر یک از اعضای سندیکا موظف می‌باشند در صورت اطلاع از وقوع هرگونه رخداد مؤثر بر اجرای صحیح مفاد قرارداد سندیکایی، مراتب را در اسرع وقت به مؤسسه اعتباری عامل و سایر اعضای سندیکا منعکس نمایند. مؤسسه اعتباری عامل موظف است پس از دریافت اطلاعات فوق، عنداللزوم و یا بنا به درخواست اعضای سندیکایی که حداقل یک سوم مبلغ تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی را تقبل نموده‌اند، در اسرع وقت از اعضای سندیکا جهت تشکیل جلسه کمیته سندیکایی دعوت به عمل آورد.

ماده ۵۰- تمامی پرداخت‌هایی که مؤسسه اعتباری عامل جهت وصول مطالبات در فرآیند قضایی متحمل می‌گردد، باید متناسب با سهم‌الشرکه هر یک از اعضای سندیکا، بین آن‌ها تقسیم گردد.

تبصره - اعضای سندیکا موظف می‌باشند، وجوه موضوع این ماده را به محض اعلام مؤسسه اعتباری عامل، به وی پرداخت نمایند.

ماده ۵۱- هر یک از اعضای سندیکا موظفند، سهم خود از تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی را در قالب فرم‌های ۲۸/خ به بانک مرکزی ارسال نمایند.

ماده ۵۲- به استثنای مواردی که صریحاً در این دستورالعمل ذکر شده است، سایر موارد ناظر بر فرآیند تسهیلات و یا تعهدات سندیکایی تابع قوانین موضوعه، آیین‌نامه‌ها و ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۵۳- سندیکا می‌تواند بین دو مؤسسه اعتباری نیز تشکیل شود. در این صورت منوط به رعایت ضوابط کلی حاکم بر تسهیلات و تعهدات، سایر موارد مربوط به سندیکا، تابع توافقات فی‌مابین بوده و از شمول مفاد این دستورالعمل خارج می‌باشد.

«دستورالعمل اجرایی تسهیلات و تعهدات سندیکایی» در (۵۳) ماده و (۱۷) تبصره در شانزدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۶/۱۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری به تصویب رسید و سه ماه پس از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراء بوده و از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این مصوبه، «دستورالعمل ناظر بر تسهیلات سندیکایی» موضوع بند (۱) از صورت جلسه شماره دهم مورخ ۱۳۹۱/۶/۵ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری و سایر ضوابط و مقررات مغایر، منسوخ می‌گردد.